

ДЕЙНЕКА Олександр Олександрович (Дейнека Александр Александрович; 08(20). 05. 1899, м. Курськ, Росія — 12. 06. 1969, Москва) — російський графік і живописець. Народний художник СРСР (1963). Дійсний член АМ СРСР (1947; у 1962–66 — віце-президент). Герой Соц. Праці (1969). Ленін. премія (1964). Державні нагороди. Навч. у Харків. худож. училищі (1915–17), ВДХУТЕМАСі (Москва, 1920–25; викл. В. Фаворський). Від 1920-х рр. — у Москві. Один із засн. та актив. діячів Товариства станковистів. Викладав у Вищому худож.-тех. (1928–30), Моск. полігр. (1928–34), худож. (1934–46) та архіт. (1953–57) інститутах. Працював у галузях станк. і монум.-декор. живопису, станк. та журнал. графіки. Учасник мистецьких виставок від 1925. Персон. — у Москві (1959, 1973 — посмертна). Створив численні політ. плакати й карикатури. Прагнути відобразити «пульс часу», Д. звертався до сучас. йому тематики рад. життя. Більшість творів пройнята оптиміст. пафосом, властивим твор. інтелігенції доби «соціаліст. оптимізму» перших десятиліть рад. влади, відчутною перевагою світлих, «денних» барв, монументальністю форми у сполученні з чіткістю і динамізмом організації композиц. простору, лаконізмом кольор. рішень. Реаліст. манеру письма Д. поєднано зі стилістикою зх.-європ. живопису

поч. 20 ст. Використання прийомів кіномонтажу робить його творчість суголосною пошукам художників-конструктивістів 1-ї пол. 20 ст. Роботи зберігаються у Київ. музеї рос. мистецтва, ДТГ, Центр. музеї ЗС (обидва — Москва), ДРМ (С.-Петербург), Курському ХМ (РФ).

Основні твори

«Оборона Петрограда» (1928), «Мати» (1932), «Біг» (1934), «Донбас. В обідню перерву» (1935), «Майбутні льотчики» (1938), «Околиця Москви. Листопад 1941 року» (1941), «Оборона Севастополя» (1942), «Донбас» (1947), «Біля моря» (1956), «Ковалі» (1957); графічна серія «Севастополь» (1932–34); мозаїчні плафони на ст. Моск. метрополітену «Московська» (1938), «Новокузнецька» (1943); фриз для фойє Палацу з'їздів у Кремлі (Москва, 1960); мозаїки — «Добрий ранок», «Хокеїсти» (обидві — 1960).

Рекомендована література

1. Маца И. Л. А. Дейнека. Москва, 1959;
2. Дейнека А. А.: Альбом. Москва, 1973.

В. Ю. Могилевський

Фотоілюстрації



Бібліографічний опис:

Дейнека Олександр Олександрович / В. Ю. Могилевський // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-21301>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).